

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

16.05.2022. Nr. 1.7-2/442

Uz 14.04.2022 Nr. 3.1.1.8/2022/1431-N

Ludzas novada pašvaldībai

*Par SIA "Ludzas medicīnas centrs",
SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs",
SIA "Kārsavas slimnīca"*

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Ludzas novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iesniegumu, kurā lūgts sniegt KP atzinumu par līdzdalības izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums) Pašvaldības kapitālsabiedrībās SIA "Ludzas medicīnas centrs", SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs", SIA "Kārsavas slimnīca".

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Nemot vērā, ka Pašvaldība ir veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī ir saņemts biedrības "Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera" (turpmāk – LTRK) viedoklis, tad KP sniegs atzinumu par Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībās.

SIA "Ludzas medicīnas centrs"

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra 57,9 % SIA "Ludzas medicīnas centrs" kapitāldaļu pieder Veselības ministrijai, savukārt 42,05 % – Pašvaldībai.¹

SIA "Ludzas medicīnas centrs" ir izveidota ar mērķi nodrošināt uz pacientu vērstu, kvalitatīvu, I līmeņa slimnīcas statusam atbilstošu veselības aprūpi iedzīvotājiem Ludzas novadā un SIA "Rēzeknes slimnīca" sadarbības teritorijā.

Tās galvenie darbības veidi ir stacionārās un ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšana, nodrošinot kvalitatīvus diagnostiskos un laboratoriskos izmeklējumus, kā arī rehabilitācijas pakalpojumus. SIA „Ludzas medicīnas centrs” ir lielākā ambulatorā veselības aprūpes iestāde Ludzas novadā. Saskaņā ar Izvērtējumā norādīto, apmēram 95 % Ludzas novada ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus veic SIA "Ludzas medicīnas

¹ Pieejams: <https://www.ur.gov.lv/lv/legal-entity/?id=40003258973>

centrs”.

Izvērtējumā norādīts, ka 2021. gadā kopējais hospitalizāciju skaits bija 1332, bet 2020. gadā – 1609. Valsts apmaksāto ambulatoro apmeklējumu skaits sastādīja: 2021. gadā – 14 314, 2020. gadā – 16 979. Tāpat tiek izmantots veselības aprūpe mājās pakalpojums, ko 2021. gadā izmantoja 163 reizes, bet 2020. gadā – 197 reizes.

Pašvaldība secinājusi, ka Ludzas novadā nav līdzīgu iestāžu, kas rūpējas par cilvēku pašsajūtu un veselību. SIA „Ludzas medicīnas centrs”, salīdzinot ar privātajam medicīnas iestādēm, sniedz plašu valsts apmaksātu medicīnas pakalpojumu apjomu visiem iedzīvotājiem, turklāt sniedzot tādas pakalpojumus, kuri novada administratīvajā teritorijā iedzīvotājiem pieejami tikai šajā ārstniecības iestādē. Izvērtējumā norādīts, ka Ludzas novada administratīvajā teritorijā ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus sniedz 2 ambulatorās ārstniecības iestādes, 6 ārstu speciālistu prakses un 19 ģimenes ārstu prakses.

Pašvaldības ieskatā, SIA “Ludzas medicīnas centrs” komercdarbība atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, jo tā darbojas stratēģiski svarīgā nozarē, kuras darbības nepārtrauktība, tās pilnveidošana un pēctecība ir būtiska pašvaldības funkciju un noteikto mērķu īstenošanai, ka arī to, ka tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā pilnā apmērā, līdz ar to tās darbība ir turpināma un attīstāma.

Viedokli par Pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībā ir sniegusi LRTK, kuras ieskatā Izvērtējumā minētie investīciju projekti, īpaši ambulatorajā segmentā, kropļo godīgu konkurenci, jo Nacionālais veselības dienests, iepērkot pakalpojumus no ārstniecības iestādēm, tarifos ir iekļāvis arī ēku, iekārtu amortizāciju. Papildus finansējot šo pozīciju no citiem finanšu avotiem, veidojas negodīga konkurence.

Ņemot vērā Pašvaldības Izvērtējumā norādīto informāciju, kā arī pašvaldības lomu efektīvā veselības aprūpes sistēmā un pakalpojumu pieejamības veicināšanā, piemēram, vienmērīga teritoriālā pārklājuma radīšanā un „vienas pieturas” principa realizēšanā, tādējādi nodrošinot konkrētās administratīvās teritorijas iedzīvotājiem pilnu veselības aprūpes ciklu, KP atzīst, ka SIA „Ludzas medicīnas centrs” darbības rezultātā tiek sniegti pakalpojumi, kas ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem. Vienlaikus, kā jau to KP ir atzinusi iepriekš, arī stratēģiski svarīgus pakalpojumus noteiktos gadījumos ir iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem, līdz ar to publiskajām personām ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī ir nepieciešams veikt tirgus izpēti, tādējādi pamatojot iespējamās tirgus nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū, proti, situāciju, kad pieprasījums pēc noteikta pakalpojuma ir lielāks nekā esošais piedāvājums.

KP konstatē, ka SIA „Ludzas medicīnas centrs” atbilstoši Ministru Kabineta 20.01.2009. noteikumiem Nr. 60 “Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām” 94.4.3. apakšpunktam nodrošina Morgu mirušo uzglabāšanai. Taču KP pēc SIA „Ludzas medicīnas centrs” mājaslapā pieejamas informācijas ir secinājusi, ka tā, sniedzot šo pakalpojumu, piedāvā arī tādas pakalpojumus, kā nelaiķa apģērbšana, iezārkošana,² ko parasti nodrošina privātie apbedīšanas pakalpojumu sniedzēji.

Tāpat Izvērtējumā norādīts, ka SIA „Ludzas medicīnas centrs” veic arī cita veida saimniecisko darbību, kā telpu iznomāšanu, transporta un veļas mazgāšanas pakalpojumus, kas sastāda 1 % no SIA „Ludzas medicīnas centrs” 2021. gada ieņēmumiem.

Lai gan KP atbalsta Pašvaldības iniciatīvu iznomāt kapitālsabiedrības telpas, KP pēc SIA „Ludzas medicīnas centrs” mājaslapā pieejamas informācijas konstatē, ka tā piedāvā izmitināšanu „slimnīcas viesnīcā” bez medicīniskās aprūpes sniegšanas,³ tādējādi iespējams konkurējot ar privātajiem izmitināšanas pakalpojumu sniedzējiem.

KP norāda, ka arī šajos tirgus segmentos būtu nepieciešams veikt izvērtējumu, kurā tiktu izvērtēts, vai, sniedzot šos pakalpojumus, netiek sniegti arī tādi pakalpojumu segmenti, kas konkurē ar privātajiem tirgus dalībniekiem un iespējamību atteikties no konkrēto pakalpojumu

² Pieejams: <https://www.ludzahospital.lv/lv/client/pricelist/5>

³ Pieejams: <https://www.ludzahospital.lv/lv/client/pricelist/5>

sniegšanas, t.sk. to, vai konkrēto pakalpojumu pārtraukšanas gadījumā neveidotos tirgus nepilnība, tādējādi radot negatīvu ietekmi uz konkrētā pakalpojuma pieejamību konkrētajā administratīvajā teritorijā.

Gadījumā, ja noteiktajā tirgus segmentā nav konstatējama tirgus nepilnība un privātie tirgus dalībnieki ir pilnībā spējīgi nodrošināt konkrēto pakalpojumu pieejamību, KP ieskatā, būtu nepieciešams izvērtēt pamatotību turpināt konkrēto pakalpojumu sniegšanu vai atturēties no šādu pakalpojumu sniegšanas nākotnē.

SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs"

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra 100 % SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs" kapitāldaļu pieder Pašvaldībai.⁴

SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs" tika izveidots ar mērķi nodrošināt uz pacientu vērstu, kvalitatīvu, veselības un sociālo aprūpi iedzīvotājiem Ludzas novadā.

Tās galvenie darbības veidi ir veco ļaužu un invalīdu aprūpe un zobārstu prakse. Tā sniedz ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus abu dzimumu pilngadīgām personām, pensijas vecuma personām un invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem un tā ir vienīgā veselības aprūpes iestādes Zilupes pilsētā.

KP secina, ka SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs" kopš 2010. gada ir reģistrēta Labklājības ministrijas sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā kā ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija ar 40 plānotiem klientiem.⁵

Izvērtējumā norādīts, ka 2021. gadā vidēji dienā ilgstošo sociālo aprūpi saņēma 34 klienti.

Savukārt zobārstniecības kabineta kopējais apmeklējumu skaits 2021. gadā bija 1815, bet 2020. gadā – 2588.

Pamatojoties uz 2021. gada pārskata datiem, ieņēmumu sadalījums no veco ļaužu un invalīdu aprūpes ir 70 %, savukārt ieņēmumi no zobārstu prakses ir 25 %.

Pašvaldība norāda, ka SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs" papilddarbība, piemēram, telpu iznomāšana, transporta un veļas mazgāšanas pakalpojumi veido 5 % no kopējiem ieņēmumiem, tā ir cieši saistīta ar tās pamatdarbību un tām tiek noteikta ekonomiski pamatota cena.

Tāpat Pašvaldība norādījusi, ka tiek plānots izslēgt no statūtiem sava nekustamā īpašuma pirkšanas un pārdošanas pakalpojumi; kombinētie biroju administratīvie pakalpojumi un pārējās citur neklasificētas uzņēmējdarbības veicināšanas palīgdarbības. Līdz ar to KP aicina pārskatīt SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs" statūtos noteiktos darbības veidus un precizēt to saturu atbilstoši faktiskajai darbībai.

Viedokli par Pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībā ir sniegusi LR TK, kuras ieskatā tās līdzdalība kapitālsabiedrībā ir atbalstāma, vienlaicīgi ir vērtējams, vai veļas mazgāšana nav nododama ārpus pakalpojumā, un nav jāatsakās no transporta pakalpojumiem.

Pašvaldības ieskatā, SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs" komercdarbība atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, jo tā darbojas stratēģiski svarīgā nozarē, kuras darbības nepārtrauktība, tās pilnveidošana un pēctecība ir būtiska pašvaldības funkciju un noteikto mērķu īstenošanai, ka arī to, ka tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā pilnā apmērā, līdz ar to tās darbība ir turpināma un attīstāma.

Vienlaikus, kā jau to KP ir atzinusi iepriekš, arī stratēģiski svarīgus pakalpojumus noteiktos gadījumos ir iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem, līdz ar to publiskajām personām ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet ir arī nepieciešams veikt tirgus izpēti, tādējādi pamatojot iespējamās tirgus nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū, proti, situāciju, kad pieprasījums pēc

⁴ Pieejams: <https://www.ur.gov.lv/lv/legal-entity/?id=40003257677>

⁵ Pieejams: <https://vspmis.lm.gov.lv/Public/PublicetsPakalpojums>

noteikta pakalpojuma ir lielāks nekā esošais piedāvājums.

Izskatāmajā gadījumā, ņemot vērā, ka Zilupes pilsētā nav citu tirgus dalībnieku, kuri sniegtu attiecīgos pakalpojumus, KP secina, ka ir konstatējama arī iespējama tirgus nepilnība. Tādējādi KP uzskata, ka SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs" sniegtie pakalpojumi atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, līdz ar to KP nav iebildumu pret Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs".

Attiecībā uz sniegtajiem papildpakalpojumiem KP secina, ka tie ir saistīti ar SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs" sniegto pamatpakalpojumu, līdz ar to, sniedzot šos pakalpojumus, tā racionāli un lietderīgi izmanto savā rīcībā esošo infrastruktūru un resursus, kas paredzēti pamatpakalpojuma sniegšanai, būtiski neietekmējot tirgu.

Vienlaikus KP piekrīt LTRK viedoklim, ka Pašvaldībai būtu jāvērtē iespēja veļas mazgāšanu nodot ārpuspakalpojumā privātam pakalpojuma sniedzējam. Tāpat KP norāda, lai nepieļautu konkurences neitralitātes pārkāpumu, ir būtiski, lai "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs" ievēro prasību pakalpojumu un preču cenas noteikt, balstoties uz tirgus izmaksām.

SIA "Kārsavas slimnīca"

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra 100 % SIA "Kārsavas slimnīca" kapitāldaļu pieder Pašvaldībai.⁶

SIA "Kārsavas slimnīca" tika izveidota ar mērķi nodrošināt uz pacientu vērstu, kvalitatīvu, veselības aprūpi iedzīvotājiem Ludzas novadā, apkalpojot Kārsavas pilsētu un piecus pagastus.

Tās galvenie darbības veidi ir sekundāro ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšana, nodrošinot kvalitatīvus diagnostiskos izmeklējumus. Saskaņā ar Izvērtējumā norādīto, tiek nodrošināta ambulatori – konsultatīvā nodaļa ar dienas stacionāru, kurā pieņem pieci ārsti-speciālisti un strādā trīs palīgkabineti, un sociālās aprūpes nodaļa. Turklāt tā ir vienīgā ambulatorā veselības aprūpes iestāde Kārsavas pilsētā.

KP secina, ka SIA "Kārsavas slimnīca" kopš 2015. gada ir reģistrēta Labklājības ministrijas sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā kā ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija ar 30 plānotiem klientiem.⁷

Pašvaldība norāda, ka SIA "Kārsavas slimnīca" veica arī papildpakalpojuma sniegšanu, piemēram, telpu iznomāšanu, transporta un veļas mazgāšanas pakalpojumus. Taču tie veido 1 % no tās ieņēmumiem un ir saistīti ar pamatpakalpojuma sniegšanu.

Viedokli par Pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībā ir sniegusi LRTK, norādot, ka pēc publiski pieejamā informācija, piemēram, par SIA "Kārsavas slimnīcas" maksas pakalpojumu cenām, liek apšaubīt, ka cenās iekļauti visi izdevumi. LTRK ieskatā, ja gadījumā cenas nesedz pilnu (arī to, kas iegādāta piesaistot citus finanšu instrumentus un kuri nav jāatgriež) pašizmaksu, saskatāmas godīgu konkurenci kropļojošas pazīmes.

Pašvaldības ieskatā, SIA "Kārsavas slimnīca" komercdarbība atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, jo tā darbojas stratēģiski svarīgā nozarē, kuras darbības nepārtrauktība, tās pilnveidošana un pēctecība ir būtiska pašvaldības funkciju un noteikto mērķu īstenošanai, ka arī to, ka tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā pilnā apmērā, līdz ar to tās darbība ir turpināma un attīstāma.

Ņemot vērā Pašvaldības Izvērtējumā norādīto informāciju, kā arī pašvaldības lomu efektīvā veselības aprūpes sistēmā un pakalpojumu pieejamības veicināšanā, piemēram, vienmērīga teritoriālā pārklājuma radīšanā, KP atzīst, ka SIA "Kārsavas slimnīca" darbības rezultātā tiek sniegti pakalpojumi, kas ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem.

Vienlaikus, kā jau to KP ir atzinusi iepriekš, arī stratēģiski svarīgus pakalpojumus

⁶ Pieejams: <https://www.ur.gov.lv/lv/legal-entity/?id=40003257732>

⁷ Pieejams: <https://vspmis.lm.gov.lv/Public/PublicetsPakalpojums>

noteiktos gadījumos ir iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem, līdz ar to publiskajām personām ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet ir arī nepieciešams veikt tirgus izpēti, tādējādi pamatojot iespējamās tirgus nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū, proti, situāciju, kad pieprasījums pēc noteikta pakalpojuma ir lielāks nekā esošais piedāvājums.

Attiecīgi, lai gan Izvērtējumā norādīts, ka SIA "Kārsavas slimnīca" ir vienīgā ambulatorā veselības aprūpes iestāde Kārsavas pilsētā un nav citu tirgus dalībnieku, kas sniegtu konkrētos pakalpojumus, KP konstatē, ka Kārsavā zobārstniecības pakalpojumus sniedz arī citi privātie tirgus dalībnieki, tai skaitā viens no tiem sniedz arī valsts apmaksātus zobārstniecības veselības aprūpes pakalpojumus.

KP ieskatā, Pašvaldībai būtu nepieciešams izvērtēt, vai sniedzot zobārstniecības veselības aprūpes pakalpojumus tā konkurē ar privātajiem tirgus dalībniekiem un iespējamību atteikties no konkrēto pakalpojumu sniegšanas, t.sk. to, vai konkrēto pakalpojumu pārtraukšanas gadījumā neveidotos tirgus nepilnība, tādējādi radot negatīvu ietekmi uz konkrētā pakalpojuma pieejamību konkrētajā administratīvajā teritorijā. Gadījumā, ja nav konstatējama tirgus nepilnība un privātie tirgus dalībnieki ir pilnībā spējīgi nodrošināt konkrēto pakalpojumu pieejamību, KP ieskatā, būtu nepieciešams izvērtēt pamatotību turpināt konkrēto pakalpojumu sniegšanu.

Tāpat būtu nepieciešams veikt sniegto maksas pakalpojumu cenu izvērtējumu, vai konkrētās cenas tiek noteiktas pēc vispārējiem tirgus cenas noteikšanas principiem un nav noteiktas neatbilstoši zemas, piemēram, cenu balstot tikai uz pakalpojuma pašizmaksu vai zem tās.

Attiecībā uz sniegtajiem papildpakalpojumiem KP secina, ka tie ir saistīti ar SIA "Kārsavas slimnīca" sniegto pamatpakalpojumu, līdz ar to, sniedzot šos pakalpojumus, tā racionāli un lietderīgi izmanto savā rīcībā esošo infrastruktūru un resursus, kas paredzēti pamatpakalpojuma sniegšanai, būtiski neietekmējot tirgu. Vienlaikus KP norāda, lai nepieļautu konkurences neitralitātes pārkāpumu, ir būtiski, lai SIA "Kārsavas slimnīca" ievēro prasību pakalpojumu un preču cenas noteikt, balstoties uz tirgus izmaksām.

Noslēgumā KP aicina Pašvaldību un kapitālsabiedrības regulāri veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu⁸, konsultējoties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem (t.sk. pašiem komersantiem), tādējādi novērtējumā gūstot vispilnīgāko un visaptverošāko informāciju. KP norāda, ka minētais konkurences neitralitātes pārkāpumu risku novērtējums ir atzīstams par būtisku ekonomiskā izvērtējuma sastāvdaļu, ar kura palīdzību publiskai personai ir iespējams ne tikai identificēt iespējamās konkurences neitralitātes pārkāpumu riskus, bet arī tos novērst.

Attiecībā uz LTRK akcentēto problēmjaudājumu saistībā ar realizētajiem investīciju projektiem un to ietekmi uz godīgu konkurences vidi KP akcentē, ka uz nepieciešamību jau politikas veidošanās līmenī rast risinājumu saistībā ar iespējami vienlīdzīgāku pieeju investīcijām, ir norādījusi arī KP Apkopojumā par 2020. un 2021. gadā sniegtajiem atzinumiem par publisko personu kapitālsabiedrību darbību veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas jomā.⁹

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

⁸ Sīkāka informācija pieejama Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijās. Pieejamas: https://ej.uz/konkurences_neitralitate

⁹ Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/10028/download>